

Kommunrevisorerna granskar

**UMEÅ KOMMUN
KULTURNÄMNDEN**

Grundläggande granskning 2022

1. Inledning och bakgrund

Revisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Revisorerna ska årligen granska verksamheten inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionssed. Enligt kommunallagen (12. kap 1 §) är revisionens uppgift att pröva om:

- Verksamheten sköts ändamålsenligt
- Verksamheten ur ekonomisk synvinkel sköts tillfredsställande
- Räkenskaperna är rättvisande
- Den interna kontrollen är tillräcklig

Revisorernas årliga granskning består av såväl en grundläggande granskning som av ett antal fördjupade granskningar. Den grundläggande granskningen är den löpande granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder, och består av tre delar:

- granskning av delårsrapport och årsredovisning
- granskning av måluppfyllelse
- granskning av intern styrning och kontroll

Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en fortlöpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan. Den grundläggande granskningen kommer att fortgå fram till revisionens slutliga bedömningar i revisionsberättelsen rörande 2022.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Den grundläggande granskningen är en översiktlig granskning som syftar till att bedöma om styrelse och nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Detta för att säkerställa att de lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Den grundläggande granskningen syftar därmed till att ge en översiktlig bild av styrelse och granskade nämnder och en tillräcklig grund för de bedömningar som görs inför ansvarsprövningen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag?
- Har nämnden säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat?
 - Vidtar nämnden åtgärder vid eventuella avvikelser?
- Har nämnden en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt?
- Är nämndens beslutsunderlag och protokoll tydliga och ändamålsenliga?

1.2 Avgränsningar

Granskningen avser kulturnämnden och är avgränsad till verksamhetsåret 2022. Granskningen färdigställs och avslutas därmed först efter att styrelse och nämnder behandlat sina årsbokslut/verksamhetsuppföljningar för 2022.

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- Kommunallagen (2017:725)
- Strategisk plan 2016–2028
- Riktlinjer för aktiverade styrning (2021-03-09)
- Planeringsförutsättningar, budget och investeringar 2021–2024
- Riktlinjer för intern styrning och kontroll (2011-09-26)
- Nämndernas reglementen

1.3.1 Reglemente för kulturnämnden

Kulturnämndens grunduppdrag enligt reglementet är ansvar för folkbibliotek, skolbiblioteksservice, konstverksamhet, kulturskola, kvinnohistoriskt museum, kultur i skolan, kultur för seniorer, arrangemang i Väven och kommungemensamma arrangemang samt den kommungemensamma konstsamlingen. Nämnden ska inom dessa ansvarsområden fullgöra uppgifter som:

- Medverka i kommunens arbete med stadsmiljö- och bevarandefrågor.
- Medverka i kommunövergripande kulturfrågor som handläggs av andra nämnder och styrelser
- Samarbeta och samråda med samhällsorgan, föreningar, intresseorganisationer, övriga tillskyndare inom verksamhetsområdet

1.3.2 Kommunspecifik styrmodell

Umeå kommun specificerar sin styrmodell i Riktlinjer för aktiverande styrning i Umeå kommun, antaget av kommunfullmäktige 2021-03-09. Riktlinjen ska tillämpas av Umeå kommuns nämnder och helägda bolag.

Riktlinjerna fastslår att verksamheten i nämnder/styrelser ska utgå från tilldelat grunduppdrag. Inom ramen för tilldelat grunduppdrag har nämnder/styrelser möjlighet att utifrån sina specifika förutsättningar och behov fastställa hur verksamhetsstyrning och uppföljning ska utformas. Detta innebär att varje nämnd och styrelse inom grunduppdragets ramar, lagstiftning, övriga direktiv och riktlinjer från kommunfullmäktige har mandat att besluta om mål, uppdrag och aktiviteter för sina egna verksamheter.

Uppföljning av grunduppdraget sker årligen genom att nämnd och styrelse bedömer i vilken omfattning nämnden eller styrelsen verkställt grunduppdraget och rapporterar sagda bedömning till kommunstyrelsen som sammanställer inför hantering i kommunfullmäktige.

Utöver grunduppdraget har nämnder och styrelser att förhålla sig till kommunfullmäktiges inriktningsmål. Inriktningsmål kan destinerats till namngivna nämnder och bolag som:

- särskilt ska prioritera arbete med just detta inriktningsmål
- bedöms ha de reella förutsättningar som krävs för att inriktningsmålet ska uppnås

Nämnder och styrelser har även att förhålla sig till specifika tilläggsuppdrag som kan tilldelas av kommunfullmäktige i samband med fastställande av planeringsdirektiv och budget.

1.3.3 Planeringsprocess och uppföljning

Efter kommunfullmäktiges beslut om samtliga nämnders och inriktning under juni månad ska nämnder/styrelser anta verksamhetsplaner och en internbudget inför kommande verksamhetsår. Verksamhetsplaner och nämndsbudget ska beskriva hur nämnder avser verkställa:

- Nämndens grunduppdrag och övriga åtaganden enligt kommunfullmäktiges reglemente
- Mål och tilläggsuppdrag ställda till nämnd i beslutade planeringsdirektiv och budget

Nämnden genomför därefter verksamheten i enlighet med upprättad och fastställd verksamhetsplan och nämndsbudget.

Nämnder och styrelsernas verksamhet ska kontinuerligt följas upp. Detta i syfte för att följa måluppfyllelse av verksamheternas kvalitet och utveckling. Uppföljningen ska bland annat ske genom:

- Verksamhetsuppföljning genom månads, tertial och årsbokslut
- Uppföljning av internkontroll

1.3.4 Riktlinjer för internkontroll

Kommunens dokument för riktlinjer för intern kontroll som antogs i september 2011, specificerar att kommunens samtliga verksamhetsområden ska tillämpa dessa riktlinjer. I dokumentet framgår att följande moment ska tillämpas av verksamheterna:

Risakanalys

En riskanalys ska göras i syfte att identifiera omständigheter som utgör risk att verksamheterna inte bedrivs enligt lagar och regler samt verksamhetens krav.

Kontrollåtgärder

Vid behov ska åtgärder tas utifrån resultatet av riskanalysen som förhindrar att verksamhetens krav inte uppfylls.

Uppföljning

Verksamheterna ska systematiskt och regelbundet följa upp, bedöma och avrapportera den interna kontrollen.

Dokumentation

Risakanalysen, kontrollåtgärder samt uppföljningen och bedömningen ska dokumenteras.

Rapportering

I samband med inrapportering av bokslut ska nämnderna/styrelserna rapportera till kommunfullmäktige huruvida deras internkontroll har varit tillräcklig.

1.4 Genomförande

Den grundläggande granskningen har genomförts av de förtroendevalda revisorerna tillsammans med sakkunnigt stöd från EY. Granskningen har genomförts genom dialogmöten, bedömning av styr- och uppföljande dokument samt protokollsgranskning.

Dialogmöten

Revisorerna genomför dialogmöten med styrelse och nämnders presidier under våren 2022. Dialogmöte genomförs med hela styrelsen och nämnder (förutom PN, BRN och VN) under höst/vinter 2022. Frågeställningarna vid dialogen utgår från de områden som identifierats i revisorernas risk- och väsentlighetsanalys.

Dokumentstudier

För att få en helhetsbild av styrelsens/nämndens arbete, kompletteras dialogen med insamling, genomgång och analys av relevanta styr- och uppföljningsdokument (budget, reglemente, uppdragsplan, verksamhetsuppföljning per T1, T2 och årsbokslut, riskanalys, internkontrollplan etc.).

Protokollsgranskning

De förtroendevalda revisorerna följer styrelse och nämnder löpande, utifrån sina bevakningsansvar för nämnder, genom bland annat protokollsgranskning. Bevakningen rapporteras löpande på revisorernas sammanträden. Protokollsgranskningen dokumenteras på ett av revisorerna överenskommet sätt.

Protokollsgranskningen syftar bland annat till att revisorerna ska få en god uppfattning om vad som tas upp och beslutas i styrelse och nämnder, dess följsamhet till mål och uppdrag samt att notera viktiga iakttagelser utifrån såväl genomförd riskanalys som hur nämnden agerar vid eventuella avvikelser eller i övrigt utför sin styrning, uppföljning och kontroll.

Analys, bedömning och rapportering

När verksamhetsåret är slut, sammanställs resultatet och en sammanfattande analys och bedömning görs. Detta sammanställs i en rapport per nämnd. Den slutliga rapporten sammanställs först efter att respektive styrelse/nämnd behandlat sina årsbokslut/verksamhetsuppföljningar för 2022. Detta för att säkerställa att granskningen omfattar hela granskningsåret.

2. Resultat av granskningen

Nedan redogörs för iakttagelser och bedömningar avseende nämndens verksamhetsstyrning, ekonomistyrning och interna kontroll under 2022.

2.1 Styrning och uppföljning av verksamhet

Kontrollpunkt	Kommentar
Beslutat om verksamhetsplan utifrån fullmäktiges mål	2021-11-17 § 56
Beslutat om indikatorer för att mäta måluppfyllelsen	2021-11-17 § 56 Styrkortet i uppdragsplanen innehåller resultatmätt och aktiviteter för att mäta måluppfyllelsen.
Följt upp verksamhet och måluppfyllelse i en delårsrapport	2022-05-25 §, Tertial 1 2022-09-28 §, Tertial 2 Av nämndens verksamhetsuppföljning mellan perioden jan-aug prognostiserar nämnden att helt uppfylla målen, samt genomföra sitt tilldelade uppdrag under 2022.
Följt upp verksamhet och måluppfyllelse i en årsrapport	2023-02-23 § 14
När måluppfyllelse avseende verksamhet	Av nämndens årsredovisning av verksamhetens mål och uppdrag framgår att 62,5 % av resultatmåten har uppfyllts, varav 10 % delvis uppfyllts och 27,5 % har inte uppfyllts. Nämndens tilldelade uppdrag från fullmäktige anges vara genomfört. Nämndens interna mål uppges vara helt uppfyllt, varav det interna uppdraget är ej genomfört.
Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse avseende verksamhet	Årsrapporten innehåller motiveringar och kommentarer mot måluppfyllelsen. Den bristande måluppfyllelsen beskrivs vara till följd av pandemirestriktioner, där nämnden inte kunde genomföra planerade åtgärder.

Nämndens interna mål handlar om att

- Befästa och utveckla Umeås ställning som en betydande kulturstad genom att tillvarata medborgarnas arrangemang samt effekterna av ett väl genomfört europeiskt kulturhuvudstadsår ur ett lokalt, regionalt, nationellt, och internationellt perspektiv.

Nämnden redogör hur motiveringen till måluppfyllelsen genom en rad aktiviteter som har genomförts kopplat till målet.

Nämndens interna uppdrag handlade om:

- Att följa upp och utvärdera fördelningsmodellen för bidrag till studieförbunden, med fokus på effekt av tidigare förändring samt utifrån en omvärldsanalys och eventuella förändringar på nationell nivå.

Att målet inte uppfylls menar nämnden på att uppföljningen av fördelningsmodellen har senarelagts till följd av lagförslaget om system för statsbidrag till studieförbundens verksamhet.

2.2 Styrning och uppföljning av ekonomi

Kontrollpunkt	Kommentar
Upprättat en budget för innevarande år inom tilldelad ram	2021-11-17 § 56
Följt upp ekonomin i tertialrapporter	2022-05-25 §, Tertial 1 2022-09-28 §, Tertial 2 Nämnden redovisar ett överskott på 4,1 mnkr för perioden jan-aug.
Följt upp ekonomin i en årsrapport	2023-02-23 § 14
Når måluppfyllelse avseende ekonomi	Nämnden redovisar ett överskott på 691 tkr för 2022.
Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse avseende ekonomi	Nämnden når god måluppfyllelse avseende ekonomi. Nämnden uppdrar förvaltningen att se över hanteringen av budgeten för Umeå 400 år-projektet, då projektet gjorde ett underskott på 381 tkr

Nedanstående bild redogör nämndens ekonomiska utfall för 2022.

Nämnd (tkr)	Budget 2022	Utfall 2022	Budgetavvikelse 2022	Utfall 2021	Budgetavvikelse 2021
<i>Verksamhetens intäkter</i>	28 788	28 196	-592	22 250	-1 171
<i>Verksamhetens kostnader</i>	-181 858	-180 575	1 283	-168 360	4 309
Verksamhetens nettokostnad	-153 070	-152 379	691	-146 110	3 138

2.3 Intern kontroll

Kontrollpunkt	Kommentar
Beslutat om internkontrollplan	2022-11-17 § 58
Värderat identifierade risker	Internkontrollplanen innehåller en riskanalys.
Internkontrollplanen tydliggör - vilka risker som ska kontrolleras - kontrollmetod - vem som är ansvarig för kontroll - när i tid kontroll sker	Samtliga punkter framgår i internkontrollplanen.
Följt upp internkontrollplanen	2023-01-26 § 3

Vidtagit åtgärder vid identifierade brister	Vi kan inte se några väsentliga avvikelser i uppföljningen av internkontrollplanen. Nämnden bedömer att den interna styrningen och kontrollen för 2022 har varit tillräcklig.
---	---

Nämndens riskanalys omfattar områden som regelefterlevnad och arbetsmiljö. Riskerna innehar låga riskvärde där den rekommenderade riskhanteringen för samtliga områden handlar om att reducera risken.

Åtterrapporeringen av riskerna från internkontrollplanen visar att nämnden har haft flertal informationsärenden under nämndens sammanträden.

3. Sammanfattade bedömning

Vår sammanfattande bedömning utifrån vår översiktliga granskning av kulturnämnden är att nämnden har säkerställt en tillräcklig styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi. Vidare bedömer vi att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Revisionsfråga	Bedömning
Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag?	<p>Vi bedömer att nämnden delvis har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag.</p> <p>Vår bedömning grundar sig på att nämnden har arbetat utifrån reglementet och antagit en uppdragsplan med mätbara indikatorer. Nämndens måluppfyllelse är delvis tillräcklig även om en övervägande del av mätetalen visar på god måluppfyllelse. Den bristande måluppfyllelsen beskrivs vara till följd av pandemirestriktioner.</p>
Har nämnden säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat?	<p>Vi bedömer att nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamhetens resultat och ekonomi.</p> <p>Vår bedömning grundar sig på att nämnden har följt upp verksamheten i enlighet med fullmäktiges styrprinciper.</p>
Har nämnden en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt?	<p>Vi bedömer att nämnden har i allt väsentligt en struktur för att arbetet med intern kontroll bedrivs på ett systematiskt sätt.</p> <p>Vår bedömning grundar sig på att nämnden har arbetet med intern kontroll enligt fullmäktiges riktlinje.</p>
Är nämndens beslutsunderlag och protokoll tydliga och ändamålsenliga?	<p>Vi bedömer att nämndens beslutsunderlag och protokoll är tydliga och ändamålsenliga.</p> <p>Vår bedömning grundar sig på att det inte har framkommit några väsentliga avvikelser kopplat mot protokollens tydlighet och ändamålsenlighet.</p>

Umeå mars 2023

Samuel Larsson
Verksamhetsrevisor, EY

Petter Frizén
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY